

Markéta Baslová se v předkládané bakalářské práci úspěšně zabývá interpretací erotické symboliky v českých a moravských lidových písních. Teoretická část (s. 7–19) koncizně a čtivě shrnuje jazyk lidové tvorby a symboly lidové erotiky (žena: země, orba: koitus aj.) Z této části je patrná obeznamenost a inteligentní práce s množstvím odborné literatury zahrnující polské etnolingvisty Jerzy Bartmińského, Stanisława Niebrzegoswską-Bartmińską a Dobrosławę Wężowicz-Ziółkowską, slovenského literárního vědce Viliama Marčoka, folkloristu Vladimíra Karbusického, sběratele a editora Pavla Popelku mj. Tato „teoretická část“, kde si autorka připravuje pole zkoumání, pak plynule přechází do interpretační části, v níž autorka podnětně materiál člení na 1. výzvu k aktu, 2. popis koitu, 3. následky aktu. Toto trojdílné členění pak pomáhá autorce i čtenáři v černém lese materiálu nezabloudit. Interpretace symboliky je celkem průkazná, ač pro citlivější interpretaci jednotlivých písní nezbývá prostor. Autorčinou snahou je seznámit čtenáře s co nejvyšším množstvím symbolů a bohatě je ilustrovat příklady. To je záslužný počín, neboť pochopení lidové erotické symboliky je klíčové nejen pro porozumění lidových písňových textů, ale i (novočeské) básnické lyriky, přičemž na materiálu lidových písní dosud – snad s výjimkou olomoucké magisterské práce Zuzany Bušíkové – nebyla symbolika průkazněji doložena. (Dobová situace mladých lidí na vesnicích v 18. a 19. století naopak zmapována je, viz autorkou citované práce Alexandry Navrátilové a Pavla Popelky aj.). Předkládaná práce je až na pár nešikovných formulací kvalitní i jazykově. Následujících sedmero kritických poznámek ať prosím autorka vezme v potaz, zvláště pokud by chtěla v bádání nad (erotickou) písňovou symbolikou pokračovat v dalším magisterském studiu.

1. Kudy vede hranice mezi symbolem a alegorií? Nejsou erotické obrazy v lidové písni spíše povahy alegorické než symbolické? I když je z řady důvodů praktičtější používat pojem symbol, je důležité volbu zdůvodnit.
2. Pozor na přejímání hodnot „lidového“ světa v komentářích, např. na s. 51 nahoře jde spíš o znásilnění než o to, jak píše autorka, že „promlouvající subjekt podlehl své milostné touze“
3. Problém daru lásky a darů z lásky (viz A. Navrátilová) by zřejmě bylo možné domýšlet na základě teorie Marcela Mause a dalších teoretiků daru.
4. Na základě vlastního studia sociální situace na vesnici (Popelka, Navrátilová aj.) a rozhovorů s pamětnicemi z Horné Marikové na západním Slovensku a z moravských Otnic se domnívám, že ačkoli je symbolika panenství v lidových písních přítomna, jeho ztráta začínala být pro dívku podstatná a bolestivá ve vesnickém prostředí teprve tehdy, kdy si dívku mládenec nechtěl vzít poté, co otěhotněla, a hrozilo, že se stane vysmívanou „prespankou“, svobodnou matkou. Situace se ovšem značně lišila i místně.
5. Pozor na „rozjeté“ číslování v obsahu.
6. Píše-li autorka (podnětně!), že „poměr návrhů k sexu ze strany hochů a dívek je poměrně vyrovnaný“, měla by to doložit alespoň skromnou statistikou atd.
7. Soupis erotických symbolů/alegorií, který autorka předkládá, je přes veškerou snahu jen dílčí, je třeba jej rozšířit, viz výrazně zastoupenou erotickou symboliku erotizované „zeleně“, viz „háj“ (co se týče obrazu háje, nejde pak nutně o symbol či alegorii: místní háj byl zkrátka místem milostných schůzek, jak mi v interview řekla paní Marie Černá z Otnic, „kam jinam měli milenci chodit“?).

Přes uvedené připomínky je práce v rámci daného žánru bakalářské práce kvalitní a zpracovává originální téma „výborně“.

Mgr. Ondřej Skovajsa, Ph.D.